

VEZINFÓ

Kiadó és Tanácsadó Kft.

A megszerzett tudás és a
gyakorlat összhangja

IX. évfolyam 12. szám,
2018. december

ÁFA&SZÁMLÁZÁS folyóírat

TARTALOM

2

Dr.Csátaljay Zsuzsanna

A cégautóra vonatkozó áfaszabályok
2018-2019

- | Cégautó az áfa rendszerében
- | A személygépkocsi fogalma az áfaszabályok alkalmazásában
- | A személygépkocsi beszerzése
- | Személygépkocsi-bérbevétel
- | Személygépkocsi-üzemeltetési, -fenntartási költség áfatartalmának levonása
- | A motorbenzint terhelő áfa levonhatósága
- | Személygépkocsiba tankolt üzemanyag

12

Bonácz Zsolt

Időszakonkénti elszámolások ügylet teljesítési
időpontja jogutód nélküli megszűnés,
a tevékenység szüneteltetése esetén

- | Jogutód nélküli megszűnés
- | Tevékenység szüneteltetése

A teljesítés időpontjának meghatározása

- | A tényállás
- | A bíróság ítélete
- | A Kúria ítélete
- | A perbeli eset alapján megfogalmazható tanácsok

17

Dr. Császár Zoltán

Az utalványok megítélése az általános
forgalmi adóban 2019. január 1-jétől

- | Alapfogalmak
- | Az egycélú utalvány
- | A többcélú utalvány
- | Nyitott kérdések

Belföldi és nemzetközi ügyletek ÁFA-ja és számlázása

MEGJELENT!

A CÉGAUTÓRA VONATKOZÓ ÁFASZABÁLYOK 2018–2019

2019. január 1-jétől jelentősen megváltoznak a bérelt, opciós lízingbe vett személygépkocsira vonatkozó áfaszabályok. Ez alkalmat ad arra, hogy összefoglaljuk az ezzel kapcsolatos tudnivalókat a 2019 előtti és az azt követően hatályos szabályok tükrében.

1. Cégautó az áfa rendszerében

Az áfatörvényben (a továbbiakban: Áfa tv.) nem szerepel a cégautó mint fogalom, ezért azt kell megnézni, hogy a cégautóként használt jármű személygépkocsinak vagy más járműnek minősül-e az áfa rendszerében. Ezt a kérdést sok esetben nem is olyan könnyű megválaszolni, ugyanis nem a forgalmi engedélyben szereplő bejegyzés és nem is használat módja számít, hanem **a vámtarifaszám szerinti meghatározás**.

Azért nagyon fontos tisztában lennünk azzal, hogy a cégautóként használt jármű személygépkocsinak minősül-e az áfa rendszerében, mert – mint ahogy a későbbiekben részletesen áttekintjük –, a személygépkocsihoz többféle levonási tilalom kapcsolódik. Egyrészt nem vonható le a személygépkocsi beszerzésével összefüggésben felmerült áfa, csak akkor, ha a beszerzés továbbértékesítési, vagy teljes egészében vagy túlnyomórészt bérbeadási céllal történik. Nem vonható le továbbá a személygépkocsiba tankolt bármilyen üzemanyag áfatartalma. A személygépkocsi fenntartási, üzemeltetési költségeihez kapcsolódó és a **2019-től a személygépkocsibérleti díjjal összefüggésben újonnan bevezetett 50%-os diktált levonási hányados szabályt is csak személygépkocsi esetében lehet alkalmazni**.

2. A személygépkocsi fogalma az áfaszabályok alkalmazásában

A személygépkocsit vtsz.-szám alapján határozza meg az Áfa tv.: a fogalom a 8703-as vtsz.-szám alá tartozó járműveket öleli fel. A 8703-as vtsz.-szám alá az alábbiak tartoznak: „Gépkocsi és más gépjármű, elsősorban személyszállításra tervezett (a 8702 vtsz. alá tartozó kivételével), beleértve a kombi típusú gépkocsit és a

versenyautót is.” Nem meghatározó tehát a forgalmi engedélyben szereplő bejegyzés, hanem a vámtarifába történő besorolás a mérvadó. A minősítést 2018. december 31-ig a Kereskedelmi Vámtarifa 2002. július 31-én érvényes besorolási rendje, 2019-től pedig a 2018. január 1-jén érvényes besorolási rendje szerint kell elvégezni.

A gépjárművek áruosztályozása során hangsúlyozni kell, hogy a vámtarifaszám megállapítása mindig adott, konkrét gépjárműre vonatkozóan történik, annak kialakításától, pillanatnyi állapotától függően.

A vámtarifa-magyarázat és az adóhatósági álláspont szerint tehát ez a kategória magában foglalja az ún. többcélú járműveket is, mint például a személyszállításra és áruszállításra egyaránt alkalmas közúti járműveket. Így például a VAN típusú járművek is a személygépkocsi fogalmába esnek.

Személygépkocsinak minősülnek a következő járművek:

- A könnyű háromkerekű járművek, amelyeket motorkerékpár-motorral és -kerekekkel szereltek fel, mechanikus szerkezetük megfelel a hagyományos gépkocsi jellemzőinek, azaz gépkocsi típusú kormányrendszerrel, hátramenettel és differenciálművel láttak el.
- Az **elsősorban személyszállításra tervezett gépkocsik és gépjárművek, függetlenül azok motortípusától** (belső égésű motor, elektromos, gázturbina stb.), a kételtű személyszállító gépjárművek.
- A különleges szállítójárművek, mint mentőautó, hálottaskocsi, rabszállító kocsik.
- Az önjáró lakókocsi.
- A sportkocsi, a versenyautók, a golfautók és hasonló járművek.
- **A kombi típusú gépkocsik (bármilyen motortípussal), amelyekben maximum 9 ülőhely van** (a veze-

tőt is beleértve) és amelynek a belső része szerkezeti változtatás nélkül használható személyek és áruk szállítására.

- A vonatkozó vámtarifa-magyarázat szerint **a maximum 9 ülőhelyes kombi típusú gépkocsi**, önjáró lakókocsik, sportkocsik mellett személygépkocsinak minősülnek a **kettős funkciójú (személy- és teherszállításra szolgáló) járművek is, ha az elsődleges funkció a személyszállítás**. Akkor tekintendő elsősorban személyszállításra alkalmas járműnek – így személygépkocsinak – az adott gépjármű, ha
- **a vezetőülés mögött bármilyen (kivehető, lehajtható, rögzített) ülés van;**
- **vannak oldalablakai;**
- **van oldalajtaja vagy hátsó ajtaja és a belső tér személygépkocsinak megfelelően van kialakítva.**

Nem személygépkocsik – mivel nem a vtsz. 8703. termékcsoporthoz tartoznak – az alábbi járművek:

- A **8702 Közforgalmú személyszállító gépjárművek** csoportjába tartoznak azok a gépjárművek, amelyeket **10 vagy annál több személy (a vezetőt is beleértve) szállítására terveztek**.
- A **8704 Áruszállító gépjármű** áruosztályba tartozik mindenfajta áruszállító kocsi, beleértve az olyan **furgon jellegű járművet is, amelyben a vezetőfülkét gyárilag elválasztották a rakodótértől**. A zárt rakodótér lehet hátsó- vagy oldalajtó nyitású, oldalán vagy hátsó részén ablakokkal felszerelt is, de **nincs benne gyárilag kialakított ülésrögzítési lehetőség**.
- A **8713 Rokkantkocsi** áruosztályba tartoznak a speciálisan rokkantak szállítására tervezett járművek, de a 8703 áruosztályba tartoznak a rokkantak használatára egyszerűen átalakított (pl. kézikuplunggal, gázpedálemeltyűvel stb. felszerelt) gépkocsik is.

A személygépkocsinak (vtsz. 8703) minősülő járművek körébe tartozik *bizonyos feltételek mellett* a **furgonszerű járművek egy része is**.

Mire kell figyelemmel lenni a besorolás során?

E járművek tekintetében melyek a rendezőelvek és ezek alapján hová sorolandók ezek a járművek?

1. Zárt karosszériás kivitelű, ún. furgon típusú haszongépjárművek termékbesorolása – nem személygépkocsi:

A 8704. vtsz. alá osztályozandó – **nem személygépkocsi** – áruszállító gépjárművek esetében a vezetőfülkét a rakodótértől az utasok védelmét szolgáló bármilyen **gyá-**

rilag kialakított térelválasztó elem különíti el. Haszongépjárművek esetén **a vezetőfülkében** a HR Vámtarifa Magyarázat rendelkezései alapján, valamint az Áruosztályozási Rendelkezések figyelembevételével **legfeljebb 3 személy szállítható**. A zárt rakodótér lehet hátsó- vagy oldalajtó nyitású, oldalán vagy hátsó részén ablakokkal felszerelt is, de **nincs gyárilag kialakítva ülésrögzítési lehetőség**.

Minden, az eredeti gyári rakodótérben elvégzett **módosítás, átalakítás (szállítható személyek számának megnövelése, ülésor(ok), biztonsági öv(ek) utólagos beépítése, az utasok védelmét szolgáló gyári térelválasztó elem eltávolítása)** esetén a gépjármű azonnal elveszti a haszongépjárműként történő besorolását. Ebben az esetben személyszállító gépjárműnek tekintendő és a 8703 vámtarifaszám alá osztályozandó, tehát személygépkocsinak minősül.

2. Kabinos vagy kettős, dupla kabinos, „pick-up” típusú haszongépjárművek (8704 vtsz.) – nem személygépkocsi:

Szintén **nem személygépkocsinak minősülnek** ezek a járművek a következő állapot esetén. Ezen gépjárművek **bruttó tömege 5 tonnánál kevesebb** és belső tere magába foglal **egy, a vezető és az utasok szállítására szolgáló részt**, illetve **egy másikat, amely áru szállítására szolgál**. Ezen járművekre alkalmazható konstrukciós jellemzők:

- **állandó ülések biztonsági berendezésekkel (pl. biztonsági övvel) valamennyi személy részére** vagy a vezető és az elülső utasok mögötti hátsó részben állandó rögzítési helyek vagy szerelvények ülések és biztonsági berendezések rögzítésére. Az ilyen ülések lehetnek állandóak, felhajthatóak, a rögzítési pontokról kivehető vagy összecukhatóak;
- **lehetnek hátsó ablakok a két oldalfalon;**
- **ablakos toló-, oldalra vagy felfelé nyíló ajtó vagy ajtók az oldalfalakon vagy hátul;**
- **kényelmi berendezések**, igényes belső kivitel és felszereltség a járműnek az utasok szállítására szolgáló területtel összefüggő teljes belső terében;
- **nem befolyásolja az osztályozást, ha az áruk szállítására kialakított platórészt gyári vagy utángyártott fedőelemmel burkolják.**

Ezek a gépjárművek akár 5–7 fő szállítására is alkalmasak lehetnek, azonban vizsgálni kell hasznos **teherbírásukat, melynek nagyobbnak kell lennie, mint a személygépjárművek teherbírása**.

3. Zárt karosszériás, terepjáró kivitelű gépjárművek – személygépkocsi:

Jellemző ezen zárt karosszériával rendelkező gépjárművekre a gazdag belső felszereltség, az igényes kidolgozás, a kényelmi berendezések megléte az utas-, illetve rak térben. Az ilyen típusú, **elsősorban nem áruszállításra tervezett gépjárműveket a szállítható személyek számától függetlenül a 8703 vtsz. alá, személygépkocsi**ként kell osztályozni.

4. Személygépkocsivázra épített, elsősorban áruszállításra tervezett, háromajtós kivitelű kisáruszállító és az ún. „puttonyos” haszongépjárművek, zárt karosszériás kivitelben (8704 vtsz.) – nem személygépkocsi:

A belső kialakítás szerint a **2 fő szállítására alkalmas vezetőfülkét gyári térelválasztó elemmel határolták el a rakodótértől**. Az utasok védelmét szolgáló térelválasztó elem eltávolításával, újabb ülésor, biztonsági övek beépítésével a gépjármű azonnal elveszti haszongépjárműként történő besorolását. A kisáruszállító gépjárművek esetén rendszerint felfelé vagy két irányba oldalra nyíló hátsó ajtón keresztül lehetséges a rakodótérbe az áruk ki-, illetve berakodása. A „puttonyos” haszongépjárművek esetén a **zárt rakodótér lehet hátsó- és oldalajtó nyitású, oldalán és hátsó részén lehet ablakkal felszerelt is, abban gyárilag kialakított további ülésrögzítési, biztonsági öv felszerelési lehetőség nincs**. Lehetnek eltérő kialakítási lehetőségek is típusonként és modellenként: nincsenek oldalablakok, oldalajtó, hátsó ablak hiánya stb.

5. Hagyományos áruszállító gépjárművek (8704 vtsz.) – nem személygépkocsi:

Az **5 tonna feletti, hagyományos áruszállításra használt gépjárműveket** (kamionok, nagytestű fixplatós vagy billenős teherautók) haszongépjárműként kell osztályozni. Ide tartoznak a HR Magyarázat szerint a dömperek, ingakocsik, nagytömegű áru szállítására alkalmas közúti gépjárművek, önrakodó járművek, csörlőkkel, emelőszerkezettel felszerelve is stb.

6. Különleges célra szolgáló 5 tonna feletti gépjárművek (8705 vtsz.) – nem személygépkocsi:

Ezen vámtarifaszám alá tartoznak a különlegesen szerkesztett és különböző olyan szerkezetekkel felszerelt gépjárművek, amelyek lehetővé teszik, hogy azok különleges, nem szállító tevékenységet végezzenek, azaz e vámtarifaszámok alá tartozó járművek elsődleges célja

nem személy vagy áruk szállítása. Ilyen gépjármű a betonkeverő gépkocsi, a darus kocsi, a permetező kocsi mezőgazdasági használatra, a tehergépkocsi utcák, csatornák tisztítására stb.

Általánosságban elmondható, hogy egyes gépjárműveknek a 8704 vtsz. alá, azaz **nem személygépkocsi**-vá történő osztályozását olyan jellemzők alapján lehet elvégezni, amelyek arra utalnak, hogy **a járműveket elsősorban áruszállításra és nem személyek szállítására tervezték**. Ezek a jellemzők különösen az olyan gépjárművek osztályozásánál fontosak, melyek bruttó tömege az 5 tonnát nem haladja meg és általában áruszállításra használt elkülönített zárt hátsó rakodóterük vagy hátsó platójuk van. A rakomány be-, illetve kirakását elősegítő, a rakodótér oldalfalain vagy hátulján elhelyezett ablak nélküli, esetleg ablakos toló-, oldalra vagy felfelé nyíló ajtóval lehetnek a gépjárművek felszerelve. Egyes ide tartozó típusok esetében a **zárt raktérben lehet** biztonsági öv, övrögzítési pont vagy utaskényelmi berendezés nélküli **ülőpad, de ennek teljesen felhajthatónak vagy összezsukhatónak kell lennie** annak érdekében, hogy a teljes rakteret áruszállításra lehessen használni. Az áruszállításra szolgáló járművekre jellemző még az **igényes belső kivitel és felszereltség hiánya a járműnek az utasok szállítására szolgáló területtel összefüggő rakterében** (nincs szőnyegpadló, szellőzés, belső világítás, hamutartók stb.). A vezető és az elülső utasok számára szolgáló terület, valamint a hátsó térség között **állandó fal vagy elválasztó elem van kialakítva**.

Az adóval kapcsolatos szabályok alkalmazása szempontjából kizárólag a Kereskedelmi Vámtarifa besorolása az irányadó, vagyis nincs jelentősége annak, hogy a közlekedési hatóság a forgalmi engedélyben milyen minősítést tüntet fel a gépjármű besorolására.

Ezt azt jelenti, hogy az említett kettős funkciójú járművek, amelyeknél a személyszállítási funkció az elsődleges, az áfa szempontjából is személygépkocsik.

Arra a járműre, ami az áfában személygépkocsi, az összes személygépkocsira vonatkozó szabály alkalmazandó: tehát a személygépkocsi mint termék beszerzésével összefüggő levonási tiltás, levonási tiltás az abba tankolt bármilyen üzemanyagra, továbbá az 50%-os diktált levonási tiltás a személygépkocsi fenntartási, üzemeltetési költségre és a személygépkocsi bérleti díjára. Ha azonban az adott cégautó az Áfa tv. alkalmazásában nem minősül személygépkocsinak, akkor annak beszerzési áfatartalmát és az abba tankolt gázolaj áfatartalmát az általános sza-

bályok szerint – adóköteles üzleti használat esetén – le lehet vonni. Azonban az üzemeltetési, fenntartási költségek és a személygépkocsi költségek tekintetében csak tételes nyilvántartás alapján lehet levonni az adóköteles üzleti használatra eső részt, a diktált levonási hányad nem alkalmazható.

Tekintsük át az áfában személygépkocsinak minősülő cégautóra vonatkozó szabályokat!

3. A személygépkocsi beszerzése

Az Áfa tv. 124. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján alap esetben nem vonható le a személygépkocsit terhelő előzetesen felszámított adó. Ebből következően a személygépkocsinak minősülő cégautót, ha megvásároljuk, annak alapesetben nem vonható le az áfatartalma. **Felhívjuk a figyelmet, hogy ez a levonási tiltás 2019-től sem változik, az 50%-os diktált levonási hányad személygépkocsi-beszerzésre nem vonatkozik, csak személygépkocsibérleti díjra.**

Amennyiben személygépkocsit lízingel az adóalany, akkor fontos tudatosan választani a lízingkonstrukciók között. Amennyiben olyan lízingügylet során szerzi be az adóalany a gépkocsit, amikor az utoljára esedékes lízingdíj megfizetésével automatikusan tulajdonosa lesz a gépkocsinak (azaz zárt végű lízingbeszerzés történik), az áfát akkor sem lehet levonni, ha kizárólag adóköteles üzleti használata van a személygépkocsinak. Ha azonban opciós lízing során történik a beszerzés (tehát az utoljára esedékes lízingdíj megfizetésével sem lesz automatikusan tulajdonosa a személygépkocsinak, csak akkor, ha külön nyilatkozik, hogy maradványértéken megvásárolja a járművet), akkor alkalmazható a 2019-től újonnan bevezetett, 50%-os diktált levonási hányados szabály, amiről a következő alcím alatt írunk.

Ugyanakkor az Áfa tv. 125. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a személygépkocsi mint termék beszerzése esetén (ideértve a zárt végű lízing útján történő tulajdonszerzést is) adó mégis levonható, **ha a személygépkocsi igazoltan továbbértékesítési célt szolgál.**

Az Áfa tv. 259. § 22. pontja meghatározza, mit ért az áfatörvény továbbértékesítési cél alatt. Továbbértékesítési cél: a mástól szerzett termék saját használat vagy egyéb módon történő hasznosítás nélküli értékesítése, amely értékesítéskori használati értékében legfeljebb csak a kereskedelemben szokásos értékváltozás miatt tér el a szerzéskori használati értékétől. Mivel értelemszerűen hamarabb merül fel a beszerzés, amelynek adólevonási jogáról már a beszerzés teljesítés időpont-

jában dönteni kell, mint maga a továbbértékesítés, ezért a jogalkotó szándékoltan a továbbértékesítési cél fogalmát határozta meg. Ebből következően, amennyiben saját használat, hasznosítás nélküli értékesítési cézzal történik a beszerzés, és ez megfelelően igazolható is az adóalany gazdálkodásában, akkor már a beszerzés időpontjában levonható adó. Ha esetlegesen a körülmények megváltozása folytán mégsem kerül sor a továbbértékesítésre, akkor, ha a személygépkocsi nem tárgyi eszköz, abban az esetben nem a beszerzéskor jogszerűen levont áfát kell visszafizetni, hanem a saját használatba vonáskor keletkezik az Áfa tv. 11. § (2) bekezdés alapján a személygépkocsinak az ügylet teljesítéskori beszerzési ára, azaz az aktuális piaci ára alapján adókötelezettség. Ha azonban a személygépkocsi tárgyi eszköz, akkor az Áfa tv. 135. §-a alapján a tárgyi eszközre vonatkozó arányosítási szabályok szerint kell az ötéves figyelési időszakra elosztva minden év végén fizetendő adóként beállítani a személygépkocsi beszerzési áfájának egyötöd részét. De ügyelni kell arra, hogy ha eredetileg sem volt reális a továbbértékesítési cél, akkor az adóhatóság adóbírsággal és késedelmi pótlékkal terhelten fizeteti vissza az eredetileg levont áfa összegét.

A fentiekén túl az Áfa tv. 125. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján **a személygépkocsi beszerzési áfáját** (ideértve a zárt végű lízinges személygépkocsi-beszerzést is) **akkor is le lehet vonni, ha az adóalany a személygépkocsit vállalkozásán belül igazoltan egészben vagy túlnyomó részben úgy hasznosítja, hogy azt bérbe adja.**

A jogszabály 126. § (1) bekezdése szerint a fent említett *„igazolási kötelezettség különösen olyan elkülönített nyilvántartás alkalmazását igényli az adóalanytól, amely alkalmas az adólevonási jog korlátozása alóli mentesülés – ott meghatározott – feltételeinek egyértelmű, megbízható és folyamatos követésére”.*

A fentebb alkalmazott fogalom: *„túlnyomó rész alatt az adólevonási jog korlátozása alóli mentesülés feltételeinek – egy ésszerűen megállapított időtartam átlagában – legalább 90 százalékos teljesülése értendő”.* Ezen követelmény teljesülésének mérése *„olyan számszerű formában kifejezett mutató alkalmazását igényli az adóalanytól, amely a termék, szolgáltatás természetére, illetőleg a használat, egyéb módon történő hasznosítás jellegére tekintettel a leginkább tárgyalagos eredményt adja”.*

Mit is jelent a fenti fogalom? A joggyakorlat az ésszerű időtartam alatt az 1 évet érti, tehát évente kell figyelni, hogy teljesült-e az év legalább 90%-ában a bérbeadási célú hasznosítás. Amelyik évben nem teljesült, abban az évben – az Áfa tv. 135. §-ában taglalt tárgyi esz-

köz arányosítási szabályok szerint az év utolsó bevallási időszakában vissza kell fizetni a személygépkocsi beszerzésekor levont áfa egyötöd részét. A 90%-os időtartamba azon időszak is beleszámít, amikor „önhibáján kívül” nem tudta bérbeadni a járművet, tehát bérletre kész állapotban tartotta, nem vonta be a saját gazdasági tevékenységébe. A kizárólag vagy túlnyomórészt bérbeadás megtörténtét személygépkocsinként kell külön nyilvántartással igazolni, ami tartalmazza a bérleti szerződések adatait.

4. Személygépkocsi-bérbevétel

2019. január 1-jéig a személygépkocsi bérleti díjának áfatartalmára nem vonatkozott tételes levonási tiltás, azaz a személygépkocsi bérleti díját az igazolt üzleti használat arányában lehetett levonni. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy útnyilvántartással (vagy GPS nyomkövetéssel) kellett igazolni az üzleti használat arányát.

Ez viszont a gyakorlatban sokszor nehezségekbe ütközött és aránytalanul nagy adminisztrációt igényelt, ezért az Áfa tv. 2019. január 1-jétől bevezette az 50%-os diktált levonási hányados szabályt. Így 2019. január 1-jétől a személygépkocsibérleti díj áfalevonására az a főszabály, hogy a bérleti díj áfatartalmának 50%-át lehet levonni útnyilvántartás vezetése nélkül, függetlenül attól, hogy mennyi volt a magánhasználat tényleges aránya.

A bérbeadás fogalmát meghatározza az áfatörvény az értelmező rendelkezései között (259. § 4. pont). E szerint a **bérbeadás, -vétel**: a bérleti szerződésen alapuló jogviszony mellett minden olyan egyéb jogviszony is, amelynek tartama alatt a jogosult az ellenérték egészét vagy túlnyomó részét a termék időleges használatáért téríti vagy téríteni köteles a kötelezettnek. Következésképpen a klasszikus bérleti szerződés mellett a nyílt végű lízing és az operatív lízingszerződés is ide tartozónak minősül. Opciós lízingnél már a kezdőrészletre is alkalmazható ez a szabály, azonban a maradványérték tekintetében továbbra is személygépkocsi mint termék beszerzése történik, amely tételes levonási tiltás alá esik a fentiek szerint. Amennyiben a bérbeadó (operatív vagy opsiós lízingbeadó) nemcsak bérleti/lízing díjat számláz, hanem szervízszerítést vagy asszisztencia szolgáltatást is, az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja alapján erre is alkalmazható a diktált levonási hányad, függetlenül attól, hogy egyazon számlán vagy külön számlán terhelik.

Ez a diktált levonási hányados szabály kizárólag az adóköteles üzleti és magánhasználatot egyaránt szolgáló személygépkocsira vonatkozik. Amennyiben a személygépkocsinak kizárólag üzleti használata van és adókö-

teles a cég tevékenysége, akkor a teljes bérleti díj áfáját le lehet vonni. Figyeljünk azonban arra, hogy már az is magánhasználatnak minősül, ha a dolgozó munkába járáshoz használja a gépkocsit. Azzal önmagában nem küszöböljük ki a magánhasználatot, ha a szabályzatunkban kizárjuk a gépkocsival történő munkába járás lehetőségét. Tényszerűen, utólag bizonyíthatóan kell megvalósulnia annak, hogy a gépkocsit nem viszik haza. Ez akkor valósul meg, ha a cég a székhelyén, telephelyén tartja a gépkocsit, és dokumentációval igazoltan csak akkor lehet felvenni, ha a munkavállaló a cég érdekében felmerülő üzleti útra használja.

A másik végletet is szükséges megemlíteni: amennyiben a bérelt személygépkocsinak egyáltalán nincs üzleti használata, akkor a bérleti díj áfatartalmának még az 50%-át sem lehet levonni. Ezért egy-két üzleti út részletes dokumentálásával szükséges igazolni, hogy a személygépkocsit egyáltalán bevonta a gazdasági tevékenységébe az adóalany. (Ez nem útnyilvántartás vezetését igényli, csak néhány üzleti utat kell dokumentálni, hasonlóan az üzemeltetési, fenntartási szolgáltatáshoz kapcsolódó 50%-os diktált levonási hányados szabályhoz.) Kérdésként felmerülhet, hogy milyen időszak vonatkozásában kell ezt az egy-két hivatalos utat dokumentálni. Erre nincs tételes szabály, és joggyakorlat sincs. A legkonzervatívabb eljárás az, ha a lízing elszámolási időszaka szerinti bontásban – tipikusan havonta – dokumentáljuk ezt a néhány üzleti utat. De véleményünk szerint az sem kifogásolható, ha évente valósul meg ennek a néhány üzleti útnak a dokumentálása.

Ennek az új, 50%-os levonási hányados szabálynak tehát az a lényege, hogy a magánhasználat tényleges arányától függetlenül külön dokumentáció vezetése nélkül levonható a bérleti díj áfatartalmának 50%-a: ez igaz akkor is, ha 1% és akkor is, ha 99% a magánhasználat.

Az Áfa tv. 125/A. §-a azonban lehetőséget ad arra is az adóalanynak, hogy ne az 50%-os diktált levonási hányadot alkalmazza, hanem az általános szabályok szerint (Áfa tv. 120-121. §) tételesen kimunkálva, útnyilvántartás vezetése mellett [vagy egyéb hitelt érdemlő módszerrel (például GPS nyomkövetéssel)] dokumentálva a bérleti díjnak az 50%-nál nagyobb hányadát vonja le. Ebben az esetben minden olyan módszer elfogadható lesz 2019-ben is, ami eddig elfogadható volt.

Az általános szabályok szerinti adólevonási módszer választását nem kell bejelenteni az adóhatósághoz.

Az első kérdés ezzel kapcsolatban a következő: az adóalany által bérelt valamennyi gépkocsira egységesen kell-e megtenni ezt a választást? Az lenne az optimális ér-

telmezés, ha megengedné az adóhatóság, hogy a választást autónként lehessen megtenni. Például az üzletkötők által használt autókra az általános szabályokat alkalmazva, útnyilvántartással igazoltan adott esetben a bérleti díjnak 50%-nál nagyobb hányadát le lehetne vonni, míg a juttatási jellegű autóknál az 50%-os szabályt lehetne alkalmazni, ami nem igényel útnyilvántartást. A cikk elkészítésének időpontjában még nincs ebben a kérdésben hivatalos álláspont, de valószínűsíthető, hogy erre nem lesz lehetőség, hanem az adóalany által bérelt valamennyi gépkocsi tekintetében ugyanazon módszert kell majd alkalmazni.

Magánhasználati ellenérték szedése

Az előbbiektől eltérő eset, ha az adóalany a magánhasználatért ellenértéket szed a használó magánszemélytől. Az egyértelmű, hogy a beszedett ellenértéket ki kell számlázni, hiszen ez adóköteles szolgáltatásnak minősül. A 2019 előtti szabályozás alapján ellenérték szedése esetén a teljes bérleti díj áfatartalma útnyilvántartás vezetése nélkül levonható (csak azt kell igazolni a korábban említettek szerint, hogy az adóalany bevonta az adóköteles gazdasági tevékenységébe a gépkocsit). Ennek az az oka, hogy addig nem szerepelt az áfatörvényben tételes levonási tiltás a személygépkocsibérleti díjra, tehát az általános szabályok szerint az adóköteles gazdasági tevékenység arányában levonható az adó. Azzal pedig, hogy a magánhasználatnak van ellenértéke, az is adóalanyiságot eredményező, adóköteles gazdasági tevékenységnek minősül, amit adókötelesen ki is kell számlázni. Ha adóköteles tevékenységet végez az adóalany (nincs tárgyi mentes tevékenysége), akkor a magánhasználati ellenérték miatt kizárólag adóköteles tevékenységet végez az adóalany. Az ellenérték nagysága tekintetében csak arra kell figyelemmel lenni, hogy ne legyen jelképesen kicsi, névleges. Ha ugyanis névleges az ellenérték, akkor az úgy minősül, mintha nem is szednék, tehát a munkáltató szempontjából adóalanyiságon kívüli, ingyenes használatba adás történik. Viszont ha nem névleges az ellenérték, hanem valós, az 2019-ig teljes egészében megalapozza a bérleti díj tekintetében az áfa levonását, még akkor is, ha a magánhasználat piaci árához képest aránytalanul alacsony a beszedett ellenérték. Az más kérdés, hogy a fizetendő adót fel kell korrigálni a piaci értékre, de ha esetlegesen a korrekció elmarad, a levonási jog akkor sem sérülhet.

Ez a helyzet változik-e 2019-től? Véleményünk szerint a standstill klauzula érvényesülését hivatott biztosítani az

Áfa tv. 125/A. §-a, ami alapján, ha az adóalany az általános szabályok szerinti levonási szabályok alkalmazását választja – amely választást, mint ahogy említettük, nem szükséges az adóhatósághoz bejelenteni –, a fentebb ismertetett eljárást továbbra is alkalmazhatja, azaz a magánhasználati ellenérték nagyságától függetlenül – ha az nem névleges – teljes egészében élni lehet az adólevonással. (Az más kérdés, hogy ha a beszedett magánhasználati ellenérték a magánhasználat piaci árához képest aránytalanul alacsony, és nem korrigálja fel az adóbevallása során a piaci értékre az adóalany az adóalapot, akkor az adóhatóság a fizetendő adó tekintetében a beszedett ellenérték és a magánhasználat piaci ára közötti különbséget erejéig adóhiányt állapíthat meg. De az adólevonási jogot nincs módjában megvonni, ami a teljes bérleti díj áfatartalma tekintetében ilyenkor is fennáll.)

Ha viszont nem választja az általános szabályok szerinti áfalevonást, akkor a teljes bérleti díj áfatartalma akkor vonható le (természetesen szintén útnyilvántartás vezetése nélkül), ha

- azt **közvetített szolgáltatásként** továbbszámlázza és a bérleti díj **legalább 50%-a beépül a közvetített szolgáltatás adóalapjába** vagy
- igazoltan egészben vagy túlnyomó részben úgy használja, hasznosítja, hogy a bérleti díj **legalább 50%-a** közvetlen anyagi jellegű ráfordításként az általa teljesített kizárólag vagy túlnyomórészt **bérbeadás adóalapjába épül be**, azaz (al)bérletbe adja. [Áfa tv. 124. § (1) bek. f) pont, 125. § (2) bek. c) pont]

Mit jelent ez a szabály? A fentebb idézett szabály nem azt mondja ki, hogy a bérleti díjnak legalább az 50%-át tovább kell számlázni (közvetített szolgáltatásként vagy tovább bérbeadásként), hanem csak azt, hogy a közvetített szolgáltatáskénti vagy bérleti díjkénti kiszámlázás során az adóalanynál legalább a bérleti díj 50%-ának adóalapot kell képeznie. Következésképpen, ha az adóalany, aki a magánhasználatért ellenértéket szed a dolgozótól/tulajdonostól stb., és nem választja az általános szabályok szerinti adólevonást, akkor tudja levonni a bérleti díj teljes áfatartalmát, ha

- vagy legalább a bérleti díj 50%-ának megfelelő használati díjat szed a magánszemélytől,
- vagy ha ennél alacsonyabb összegű a térítés, de nem jelképes, a fizetendő adót felkorrigálja legalább a bérleti díj 50%-ának megfelelő összegre.

A korrekciót egyébként amiatt is el kell végezni, ha a beszedett ellenérték aránytalanul alacsony a magánhasználat piaci árához képest.

Nézzük egy számpéldával!

Tételezzük fel, hogy a személygépkocsi bérleti díjának/opciós lízing díjának ellenértéke 100. A személygépkocsi magánhasználatának piaci értéke 60. A beszedett magánhasználati ellenérték 20. Amennyiben az adóalany választja az általános szabályok szerinti adólevonást, akkor a 100-ra eső áfa levonható külön nyilvántartás nélkül, tekintet nélkül arra, hogy a fizetendő adó alapját felkorrigálja-e. A fizetendő adó alapját ettől függetlenül fel kell korrigálni 60-ra, tehát ha ezt nem teszi meg az adóalany, akkor ugyan a levonható adó tekintetében nem tud megállapítást tenni az adóhatóság, azonban a 20 és a 60-ra eső különbözet áfatartalma tekintetében adóhiányt állapíthat meg.

Nézzük meg ugyanezt a példát, ha az adóalany a diktált levonási hányados adólevonástól nem kíván eltérni! Amennyiben nem korrigálja fel a fizetendő áfa alapját legalább 50-re az adóalany, akkor a személygépkocsi bérleti díja áfatartalmának csak az 50%-át tudja levonni. Emellett még az adóalapkorrekció elmaradása miatt az Áfa tv. 67. § (1) bekezdés b) pontja alapján szintén megállapítást tehet az adóhatóság a 60 és a 20 közötti különbözet tekintetében. Amennyiben 50-re felkorrigálja a fizetendő adót, akkor az adólevonási jog teljes egészében megilleti, de a NAV a 60 és az 50 közötti különbözetre, azaz 10-re adóhiányt állapíthat meg, mert a fizetendő adó piaci értékre vonatkozó korrekciója nem a teljes érték tekintetében történt meg.

A fizetendő adó korrekcióját mindig ugyanabban a bevallási időszakban kell elvégezni, ami a magánhasználati ellenértékről kiállított számla teljesítési időpontja.

Közvetített szolgáltatás keretében történő továbbszámlázás

Mint korábban tisztáztuk, a levonási tilalom alóli egyik mentesülési mód lehet, ha az Áfa tv. 15. §-a alapján közvetített szolgáltatásként továbbszámlázzák az adott költséget. Az Áfa tv. 15. §-a szerint, ha az adóalany valamely szolgáltatás megrendelésében és nyújtásában a saját nevében, de más javára jár el, úgy kell tekinteni, mint aki (amely) ennek a szolgáltatásnak igénybevevője és nyújtója is. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatást ő rendeli meg, a számlák az ő nevére szólnak, de ténylegesen nem ő veszi igénybe, ezért a tényleges igénybevevő felé tovább kell azt számlázni.

Gyakori félreértés, hogy úgy értelmezik a közvetített szolgáltatáskénti továbbszámlázást, hogy az csak akkor valósul meg, ha a kibocsátott számlában külön tételeként megjelenik a szóban forgó szolgáltatás. Ugyanakkor az áfatörvényben nem szerepel ilyen jellegű korlátozás. Amennyiben a közvetített szolgáltatás egy másik szolgáltatás, termékértékesítés jobb megvalósulását segíti elő az adott jogviszonyban, a főszolgáltatás adóalapjába beépülve előfordul, hogy nem is jelenik meg külön tételeként a számlán. Elegendő lehet az is, ha a szerződés utal arra, hogy a főszolgáltatásért számlázott díjban benne foglaltatik a közvetített mellékszolgáltatás díja is.

Közvetlen anyagjellegű ráfordítás

Sajnos arra vonatkozóan semmiféle támpont nem szerepel az áfatörvényben, hogy mikor valósul meg az, hogy az adott termék vagy szolgáltatás közvetlen anyagjellegű ráfordításként a bérbeadás adóalapjába épül be. Felületesen szemlélve mondhatnánk azt is, hogy a számviteli fogalmat kellene figyelembe venni, de ennek ellentmond egyrészt az, hogy a számviteli fogalomrendszerben nem jellemző, hogy szolgáltatás közvetlen anyagként beépül, másrészt azért, mert nem utal kifejezetten az áfatörvény a számviteli törvényre. Mindenesetre valamilyen, az abban foglalt elvekhez hasonló, de nem azonos értelmet szokott a joggyakorlat ennek a fogalomnak tulajdonítani. Jellemzően azok az esetek felelnek meg ennek a kritériumnak, amikor közvetlenül beépül az adott termék, szolgáltatás a továbbnyújtott szolgáltatásba, értékesített termékbe. Az általában nem elégíti ki ezt a feltételt, ha csak egyfajta segédanyagként elhasználódik a gyártás, üzemeltetés során.

Adóköteles és (adólevonással nem járó) adómentes tevékenységhez egyaránt használt bérelt járművek

Amennyiben az adóalany nem szed térítést és a diktált levonási hányados szabályt alkalmazza, akkor a bérleti díj számla áfatartalmának 50%-át kell betenni az arányosításba. Ha viszont az általános szabályok szerinti levonást választja, akkor a bérleti díjnak a tetelesen nyilvántartottan magánhasználati ellenértékre eső részével csökkentett hányadát kell az arányosításban szerepeltetni.

Amennyiben szed magánhasználati ellenértéket az adóalany, akkor, ha az adóalany a diktált levonási hányad alkalmazásánál marad, és nem képez adóalapot legalább a bérleti díj 50%-a a továbbszámlázásnál, akkor a díj 50%-a vehető figyelembe az arányosításnál, míg abban az esetben,

ha adóalapot képez legalább az 50%, akkor a teljes bérleti díj áfatartalma figyelembe vehető az arányosítás során.

Átmeneti szabályok

A diktált levonási hányadot nem lehet visszamenőlegesen alkalmazni, kizárólag 2019-től. Az nem számít, hogy a bérleti szerződést mikor kötötték, ugyanis mindig az aktuális időszaki (havi, negyedéves, éves) bérleti díjról kell döntést hozni. Arra a bérleti elszámolási időszakra lehet először alkalmazni a diktált levonási hányados szabályt, amelyekre igaz az, hogy az elszámolási időszak kezdő napja és a számla teljesítési dátuma is 2018. december 31-ét követi. Ha például a januárra vonatkozó bérleti díjat még idén kiszámlázzuk úgy, hogy a számla fizetési határideje január 31-ét megelőzi, akkor erre az időszakra még nem lehet alkalmazni az új szabályt.

5. Személygépkocsi-üzemeltetési, -fenntartási költség áfatartalmának levonása

A személygépkocsi üzemeltetési, fenntartási költségre vonatkozó adólevonási szabály nem változott 2019-től sem. E költségek tekintetében különbséget kell tenni, hogy a személygépkocsi üzemeltetési, fenntartási költség adójogi értelemben termékszerzésnek vagy szolgáltatásnak minősül.

A személygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges *szolgáltatások* áfájának levonására szintén diktált vagy más szóval részleges levonási tiltás van érvényben, melyet az Áfa tv. 124. § (4) bekezdése tartalmaz. A 124. § (4) bekezdése szerint nem vonható le a személygépkocsi üzemeltetéséhez, fenntartásához szükséges szolgáltatást terhelő előzetesen felszámított adó összegének 50%-a. Amennyiben tehát szolgáltatásnak minősül e költség, továbbra is hatályban van az 50%-os diktált levonási hányadra vonatkozó szabály. A személygépkocsi üzemeltetési, fenntartási költségét illetően – ha az adójogi értelemben szolgáltatásnak minősül – a számla áfatartalmának csak az 50%-át lehet levonni. Az áfalevonási jog érvényesítéséhez nincs szükség tételes nyilvántartásra.

Különbség az újonnan bevezetett bérletidíj-levonási szabályhoz képest, hogy e tekintetben nincs lehetőség az általános szabályok szerinti adólevonást választani. Azaz, ha nem szednek magánhasználati ellenértéket, akkor a költségzsámla 50%-ánál magasabb hányada akkor sem vonható le, ha az adóalany útnyilvántartással igazolja, hogy nagyobb arányban használta a személygépkocsit adóköteles üzleti célra.

A szolgáltatásnak minősülő fenntartási költség-számla áfatartalma csak akkor vonható le teljes egészében, ha az adóalany ellenértéket szed – vagy közvetített szolgáltatásként vagy a gépkocsi kizárólag vagy túlnyomórészt bérbeadásáért –, és akkor az üzemeltetési szolgáltatási számla teljes áfatartalma levonásának feltétele, hogy legalább az 50% adóalapot képezzen a közvetített szolgáltatáskénti vagy kizárólag vagy túlnyomórészt tovább bérbeadásnál.

Abban az esetben ha a személygépkocsit bérbeadó/operatív vagy opciós lízingbe adó számlázza az üzemeltetési, javítási költségeket is, akkor az a bérleti díj áfalapjának részét képezi a járulékos költség szabály miatt, tehát választható az általános szabályok szerinti adólevonás, függetlenül attól, hogy nem szed ellenértéket az adóalany.

E levonási tiltás tekintetében is szükség van annak igazolására, hogy az adóalany egyáltalán bevonta az adóköteles gazdasági tevékenységébe a járművet.

Az Áfa tv. 124. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem vonható le a motorbenzinen és egyéb üzemanyagon kívüli egyéb termék áfája sem, amennyiben az személygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges.

Kimerítő felsorolást adni ezekről a termékekről nem lehetséges, ilyen többek között a különféle motorolajok, autóápolási szerek, személygépkocsi-alkatrészek áfája.

Lényeges kiemelni azonban, hogy az áfatörvény e pontban csak a termékek beszerzését említi, a szolgáltatásokat nem. Akkor tehát, ha személygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges alkatrészt vásárolunk, annak áfája még részben sem vonható le, míg például akkor, ha személygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges alkatrész úgy kerül beszerzésre, hogy azt az autószervezben szerelik be, azaz a szerviz voltaképpen szervizszolgáltatást nyújt felénk, akkor ezen levonási tiltás nem alkalmazandó, hanem erre a fentiekben ismertetett 50%-os levonási tiltás van érvényben.

Ezen *termékhez* kapcsolódó levonási tiltás alól a 125. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor mentesülhet az adóalany, ha továbbértékesítési célú a beszerzés, továbbá közvetlen anyagjellegű felhasználásként beépül az értékesített termék adóalapjába. Meg kell jegyezni, hogy az áfatörvény szó szerinti értelmezése alapján a továbbértékesítési cél ebben az esetben sem ölelné fel azokat az eseteket, amikor a személygépkocsi üzemeltetéséhez beszerzett alkatrész akként kerül felhasználásra, hogy az valamely más szolgáltatás adóalapjának részeként kerül felhasználásra. Így például egy szervizszolgáltatást végző cég esetében, amennyiben az sze-

mélygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges alkatrészt szerez be és azt beépíti a személygépkocsiba szervizszolgáltatása keretében, akkor itt ugyan a szó szoros értelmében nem beszélhetünk továbbértékesítésről, hiszen a kimenő oldalon nem termékértékesítés, hanem szolgáltatásnyújtás kerül számlázásra, amely esetre a 125. § (1) bekezdés a) pontjában említett feloldás nem lenne alkalmazható, azonban az adóhatósági gyakorlat – helyesen – nem szokta kifogásolni a szervizeknél az alkatrészek áfájának levonását.

Azt, hogy egy személygépkocsijavítási számla adójogi értelemben szolgáltatásnak vagy termékbeszerzésnek minősül, a valódi tartalom alapján, és nem a számla tételeinek megnevezései alapján kell eldönteni. Ha tehát a személygépkocsijavítási számla tartalmában szolgáltatásnak minősül, akkor a számlában külön feltüntetett alkatrészekre is alkalmazható az 50%-os részleges levonási tiltás.

6. A motorbenzint terhelő áfa levonhatósága

Az Áfa tv. 124. § (1) bekezdés a) pontja szerint a motorbenzint terhelő áfa nem levonható. A motorbenzint vtsz. számok alapján határozza meg a törvény. (A kereskedelmi forgalomban elérhető 95-ös, 98-as, 100-as oktánszámú motorbenzinek a fenti vtsz. alá esnek, azok áfája nem levonható. A 3824 9099-es vtsz. besorolás alá eső E85-ös bioetanol típusú üzemanyag azonban nem esik ezen levonási tiltás alá.)

Az áfatörvény ezen levonási tiltás alól három esetben ad felmentést: továbbértékesítési cél esetén, ha kutatás-fejlesztésre használják és a közvetlen anyagjellegű ráfordításkénti felhasználás esetére.

Az Áfa tv. 125. § (1) bekezdés a) pontja értelmében levonható a motorbenzin áfája, amennyiben a beszerzett termék igazoltan továbbértékesítési célt szolgál. Ezen megfogalmazással kapcsolatban felmerül, hogy mikor lehet a továbbértékesítési célt igazoltnak tekinteni. Mint korábban említettük, az Áfa tv. 259. § 22. pontja szerint továbbértékesítési célnak minősül a mástól szerzett termék saját használat vagy egyéb módon történő hasznosítás nélküli értékesítése, amely értékesítéskori használati értékében legfeljebb csak a kereskedelembe szokásos értékváltozás miatt tér el a szerzési használati értékétől.

A fenti megfogalmazásból kitűnik, hogy a továbbértékesítés alatt csak olyan értékesítés érthető, ahol nem használják/hasznosítják a terméket a beszerzés és az értékesítés között, azaz jellemzően áruként kezelik.

A továbbértékesítési cél megvalósulásának érdekében gyakoriak az olyan konstrukciók, amikor a benzint mint terméket valódi tartalmában és adójogi szempontból sem szerzi be a köztes szereplő, hanem csak továbbszámlázza azt, esetleg oly módon, hogy az eredeti értékesítőnek (pl. töltőállomásnak) az ellenértéket is ő fizeti meg. Ez nem valósítja meg a továbbértékesítési célt, így ha szó szerint értelmezzük az áfatörvényt, az áfa a továbbszámlázás ellenére nem vonható le, tekintettel arra, hogy nem pusztán a továbbszámlázást állítja feltételül a jogalkotó, hanem a tényleges beszerzést és értékesítést is.

Ez az adójogi probléma merül fel olyan esetekben is, amikor a bérlő (lízingbevevő) tankolása ellenértékét a benzinkúttal kötött szerződés alapján (esetleg üzemanyagkártya felhasználásával) nem a bérlő (lízingbevevő), hanem a bérbeadó fizeti meg a benzinkút felé. A tankolásokról a számlát a benzinkút a bérbeadó (lízingbeadó) felé állítja ki, aki továbbszámlázza azt a bérlő felé. Lényegében ugyanez a helyzet akkor is, amikor a dolgozók magánhasználati ellenértéket fizetnek a személygépkocsi használatáért, és saját maguk tankolják meg a járművet, de a munkáltató által biztosított üzemanyagkártya felhasználásával, és a töltőállomás a munkáltató felé állítja ki a számlát. Ilyenkor felmerül kérdésként, hogy levonható-e a motorbenzin áfája a bérbeadónál (lízingbeadónál) vagy a munkáltatónál.

Ehhez hasonló tényállást taglal egy európai bírósági ítélet, a C-185/01. sz. **Auto Lease Holland BV-ügy**, amely a lízingbe adott (bérbe adott) személygépkocsiba történő tankolás adójogi konzekvenciáit vizsgálta olyan esetekben, amikor a lízingbeadó és a benzinkút között üzemanyagkártya-elszámolási szerződés kötött. A lízingbeadó (bérbeadó) nevére szóló üzemanyagkártyára tankolt a lízingbevevő (bérlő), tehát nem a lízingbevevő (bérlő), hanem a lízingbeadó (bérbeadó) fizette meg az ellenértéket a kútnak az üzemanyagkártyával való utólagos időszakos elszámolást követően. Az ítélet leszögezi: függetlenül attól, hogy a tankolást végző lízingbevevő (bérlő) nem a saját nevére, hanem a lízingbeadó (bérbeadó) által adott kártyára tankol a benzinkútnál, és az ellenértéket nem ő, hanem a lízingbeadó fizeti meg utólag, attól még adójogi értelemben nem kapcsolódik be az üzemanyag-értékesítési ügyletbe a lízingbeadó (bérbeadó), hanem az üzemanyag-értékesítés közvetlenül a lízingbevevő (bérlő) és az üzemanyagtöltő-állomás között zajlik.

Ebből az ítéletből és az áfatörvény szabályaiból, valamint a valódi tartalom szerinti minősítés követelményéből következik, hogy nem a kártyakibocsátó (mun-

káltató stb.) végez üzemanyag-értékesítést, hanem a benzinkút és a gépkocsi tulajdonosa (üzemben tartója) között történik valódi tartalmában termékértékesítés. A termék, a benzin tulajdonjogát közvetlenül tőle szerzi meg a tankolást végző, a bérbeadó, a munkáltató, a kártyaközpont nem szerez be benzint, és nem is értékesíti azt tovább. Ezt az értelmezést erősíti meg az is, hogy az áfatörvényben és a Direktívában sem szerepel a „közvetített termékértékesítés” mint jogintézmény, adójogi értelemben csak szolgáltatást lehet közvetíteni. Következésképpen az is csak szolgáltatásnyújtásoknál működik, hogy anélkül, hogy ténylegesen részt vegyen a közbenső fél a jogügyletben, pusztán továbbszámolja azt. Megjegyezzük, hogy még ha lenne is a közvetített szolgáltatáshoz hasonlóan közvetített termékértékesítés az áfa rendszerében, ez a konstrukció akkor sem felelne meg annak maradéktalanul, mivel közvetített szolgáltatásnál is feltétel, hogy a közvetítő legyen a megrendelő, azaz kezdeményezésére kerüljön sor az ügyletre, jelen esetben pedig még erről sincs szó. A bérbeadó vagy a munkáltató vagy a kártyaközpont ugyanis csak annyiban vesz részt tranzakcióban, hogy készpénzkímélő jelleggel a technikai lebonyolításban, az ellenérték kifizetésében közreműködik, a konkrét termékértékesítések megrendelője a gépkocsi használója. Ez pedig csak egy áfakörön kívüli pénzügytechnikai elszámolás, így arról nem is kell áfatartalmú számlát kiállítani, csak valamilyen számviteli bizonylatot. A kártyaközpontnál csak az e tevékenységéért őt illető jutalék képez adóalapot, hiszen csak ez az ő szolgáltatásnyújtásának ellenértéke. Termékbeszerzést és termékértékesítést sem végez, így nem helyes, ha az üzemanyag beszerzésére és értékesítésére vonatkozóan is szerepeltet adatot a bevallásban. Ebből következően sem a kártyaközpontnál, sem a munkáltatónál, sem a bérbeadónál ilyen konstrukció esetében nem valósul meg az üzemanyag továbbértékesítési célú beszerzése, így az adó nem vonható le.

Mindezek ellenére úgy tűnik, hogy a magyar hatósági jogértelmezés egyes esetekben megengedőbb. Az adóhatóság honlapján korábban szerepelt egy olyan tájékoztató, amely ilyen esetben is megengedte az adólevonást arra tekintettel, hogy ezt is továbbértékesítési célú beszerzésnek tekinti. A magunk részéről nem tartjuk ezt az álláspontot a törvénnyel kellően alátámasztottnak, így kockázatos az alkalmazása. Persze mi is érezzük, hogy így bizonyos mértékű adóhalmozódás jelenik meg, amely pedig rendszeridegen.

A fentiekkel szemben azonban nem teljesül az igazolt továbbértékesítési cél, ha a motorbenzint az adóalany a

saját gazdasági tevékenysége körében használja el. Így például akkor, ha egy taxiszolgáltatást végző adóalany a motorbenzint adóköteles vállalkozási tevékenysége érdekében használja, akkor sem vonhatja le annak áfáját, mint ahogy a kertészeti szolgáltatást végző cég se vonhatja le a motoros fűnyíróba töltött motorbenzin áfáját, hiába használja azt adóköteles bevételszerző tevékenységhez.

7. Személygépkocsiba tankolt üzemanyag

Az Áfa tv. **124. § (1) bekezdés b) pontja szerint** a motorbenzinen kívüli más üzemanyag áfája sem vonható le abban az esetben sem, amennyiben az személygépkocsi üzemeltetéséhez szükséges. Az említett rendelkezés értelmében a dízelolaj, a bioetanol vagy más üzemanyag áfája levonható, amennyiben azt nem személygépkocsi üzemeltetéséhez használják. Itt tehát az áfatörvény nem az üzemanyag, tehát a beszerzett termék típusa alapján rendeli el a levonási tiltást, hanem annak felhasználási módja lesz releváns.

Annak érdekében, hogy a levonási jog jogszerű gyakorlását alátámassza az adóalany, a nyilvántartásaiból ki kell tűnnie, hogy a beszerzett üzemanyag nem személygépkocsi üzemeltetéséhez került felhasználásra. Nem elég tehát csupán az, hogy a nem motorbenzinnek minősülő üzemanyagról cégre kérjük a számlát, szükséges az is – és ezt az adóhatóság is vizsgálja az ellenőrzései során –, hogy az üzemanyag ne kerüljön személygépkocsi üzemeltetéséhez felhasználásra. Így például, amennyiben az adóalany tehergépjármű üzemeltetéséhez használja az üzemanyagot, szükséges, hogy az egyéb nyilvántartásokból kitűnjön, hogy a konkrét jármű futásteljesítménye valóban indokolta az adott mennyiségű üzemanyag beszerzését. Ellenkező esetben, illetve kétség esetén az adóhatóság megkérdőjelezheti a felhasználás módját és az adólevonás jogosságát.

Az egyéb üzemanyag fogalmát nem határozza meg közelebbről a törvény. Az előzőekben említett bioetanol például ezen egyéb üzemanyag kategóriájába esik, mint ahogy a dízelolaj vagy bármely más, üzemanyag céljára hasznosítható termék. Itt természetesen azt kell figyelembe venni, hogy mi az, amit a szokásos kereskedelmi gyakorlatban üzemanyag céljára értékesítenek. Attól, hogy egy adott terméket (pl. napraforgóolajat) rendeltetésellenesen üzemanyagként hasznosítanak, annak áfája még nem lesz nem levonható.

Dr. Csátaljay Zsuzsanna

IDŐSZAKONKÉNTI ELSZÁMOLÁSOS ÜGYLET TELJESÍTÉSI IDŐPONTJA JOGUTÓD NÉLKÜLI MEGSZŰNÉS, A TEVÉKENYSÉG SZÜNETELTETÉSE ESETÉN

Előfordulhat, hogy az időszakonkénti elszámolásos ügylet teljesítője jogutód nélkül megszűnik, illetve tevékenységét szünetelteti. A cikkben az ezekre az esetekre vonatkozó szabályokat ismertetem, feltételezve, hogy az elszámolási időszak nem hosszabb 12 hónapnál.

Jogutód nélküli megszűnés

Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról, valamint a bevándorlási különadóról szóló 2018. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Módosító tv.) 59. §-a alapján az áfatörvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 58. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Ha e § szerinti teljesítést megelőzően a terméket értékesítő vagy szolgáltatást nyújtó adóalany jogutód nélkül szűnik meg, az (1) és (1a) bekezdéstől eltérően teljesítés a jogutód nélküli megszűnést megelőző nap.”

A tárgyalta jogszabályi rendelkezés megalkotását a kormány kezdeményezte a T/625. számú törvényjavaslatában, amely a következő indoklást tartalmazza:

„Az időszakos elszámolásra vonatkozó hatályos előírások nem rendezik azt az esetet, amikor az adóalany a teljesítést megelőzően szűnik meg jogutód nélkül. A javaslat rendezi ezt az esetet, melynek értelmében teljesítés a jogutód nélküli megszűnést megelőző nap.”

A Módosító tv. 255. § (8) bekezdése az Áfa tv. 58. § (5) bekezdését 2019. január 1-jén lépteti hatályba.

A Módosító tv. külön hatályba léptető rendelkezést nem tartalmaz az Áfa tv. 58. § (5) bekezdésével kapcsolatban.

E szabályt a hatályba léptetés időpontjából fakadóan olyan esetekben kell alkalmazni, amikor a jogutód nélküli megszűnésre 2019. január 1-jén vagy azt követő időpontban kerül sor.

E rendelkezés akkor irányadó, ha az Áfa tv. 58. § (1) vagy (1a) bekezdése szerint megállapított teljesítési időpont a jogutód nélküli megszűnés napját követő időpont.

Tipp

A feleknek jogában áll az elszámolási időszakot és/vagy az esedékesség időpontját módosítani. Ezt annak érdekében is megtehetik, hogy az utolsó elszámolási időszak vonatkozásában a teljesítés időpontja a jogutód nélküli megszűnést megelőző időpontra essen.

Az alábbi példa az új szabály alkalmazását szemlélteti.

Példa

Nagy Elek egyéni vállalkozó 2017. január 1-je óta tanácsadói szolgáltatást nyújt az „Ügyfél” Kft. részére. A szerződés szerint a felek havi időszakra meghatározott megbízási díjban állapodtak meg.

Nagy Elek 2019. május 10-én megszüntette egyéni vállalkozói tevékenységét.

A következő esetekben a teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (1), (1a) bekezdése alapján kell meghatározni, s ehhez képest kell megállapítani, hogy ezen időpont a jogutód nélküli megszűnés időpontját követő napra esik-e. Ha igen, akkor a teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (5) bekezdése alapján kell meghatározni.

a) eset: „Ügyfél” Kft. a havi megbízási díjat a tárgyhónapot megelőző hónap 20. napjáig köteles megfizetni.

A teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés a) pontja alapján kell meghatározni.

Amennyiben Nagy Elek a 2019. május 1-jétől 2019. május 9-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díjról nem állít ki számlát 2019. május 10-ig, akkor a teljesítés időpontja 2019. május 9-e.

A 2019. április hónapra és az azt megelőző hónapokra vonatkozó megbízási díjnál az új szabályt nem lehet alkalmazni, mivel az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés a) pontja szerinti teljesítési időpont (legkésőbb a hónap utolsó napja) a jogutód nélküli megszűnés napját megelőzi.

b) eset: „Ügyfél” Kft. a havi megbízási díjat a tárgyhónap 20. napjáig köteles megfizetni.

A teljesítés időpontját ugyancsak az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés a) pontja alapján kell meghatározni.

Amennyiben Nagy Elek a 2019. május 1-jétől 2019. május 9-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díjról nem állít ki számlát 2019. május 10-ig, akkor a teljesítés időpontja 2019. május 9-e. A 2019. április hónapra és az azt megelőző hónapokra vonatkozó megbízási díjnál az új szabályt nem lehet alkalmazni, mivel az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés a) pontja szerinti teljesítési időpont (legkésőbb a hónap utolsó napja) a jogutód nélküli megszűnés napját megelőzi.

c) eset: „Ügyfél” Kft. a havi megbízási díjat a tárgyhónap utolsó napjáig köteles megfizetni.

Ebben az esetben a teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (1) bekezdése alapján kell meghatározni, mivel az esedékesség időpontja az elszámolási időszak utolsó napját nem előzi meg, vagy nem azt követő időpontra esik.

Az Áfa tv. 58. § (1) bekezdése alapján a teljesítés időpontja az elszámolási időszak utolsó napja. A 2019. május 1-jétől 2019. május 9-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díjnál a teljesítés időpontja 2019. május 9-e.

A 2019. április hónapra és az azt megelőző hónapokra vonatkozó megbízási díjnál az új szabályt nem lehet alkalmazni, mivel az Áfa tv. 58. § (1) bekezdése szerinti teljesítési időpont (a hónap utolsó napja) a jogutód nélküli megszűnés napját megelőzi.

d) eset: „Ügyfél” Kft. a havi megbízási díjat a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig köteles megfizetni.

A teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja alapján kell meghatározni.

Az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja szerint a teljesítés időpontja az esedékesség napja.

A 2019. május 1-jétől 2019. május 9-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díjnál a teljesítés időpontja 2019. május 9-e. Ugyanez a helyzet a 2019. április hónapra vonatkozó megbízási díjnál is.

A 2019. március hónapra és az azt megelőző hónapokra vonatkozó megbízási díjnál az új szabályt nem lehet alkalmazni, mivel az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja szerinti teljesítési időpont (az esedékesség napja) a jogutód nélküli megszűnés napját megelőzi.

e) eset: „Ügyfél” Kft. a havi megbízási díjat a tárgyhónap utolsó napjától számított 90. napig köteles megfizetni.

A teljesítés időpontját úgyszintén az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja alapján kell meghatározni.

Az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja szerint a teljesítés időpontja az elszámolási időszak utolsó napját követő 60. nap. A 2019. május 1-jétől 2019. május 9-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díjnál a teljesítés időpontja 2019. május 9-e. Ugyanez a helyzet a 2019. március és április hónapra vonatkozó megbízási díjnál is, mivel a teljesítés időpontja 2019. március hónap tekintetében 2019. május 30-a, 2019. április hónap vonatkozásában 2019. június 29-e lenne.

A 2019. február hónapra és az azt megelőző hónapokra vonatkozó megbízási díjnál az új szabályt nem lehet alkalmazni, mivel az Áfa tv. 58. § (1a) bekezdés b) pontja szerinti teljesítési időpont (az elszámolási időszak utolsó napját követő 60. nap) a jogutód nélküli megszűnés napját megelőzi.

Az alanyi adómentes adózó átlépheti az alanyi adómentesség felső értékhatárát olyan ügylet ellenértékével, amely abba beszámít, a teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (5) bekezdése alapján kell meghatározni. Ekkor is érvényesül az a szabály, hogy a teljes ellenértékét már áfa terheli, kivéve, ha az ügylet adómentességet élvez, illetve nem adóztatható.

Amennyiben az adózó az ügylet ellenértékével nem lépi át az alanyi adómentesség értékhatárát, akkor érvényesül az alanyi adómentesség, így az ellenértéket áfa nem terheli.

Tipp

Adóköteles ügylet teljesítője terhére akkor is adófizetési kötelezettség keletkezik, ha nem állít ki számlát az adott elszámolási időszakra vonatkozó ellenértékről. Az Áfa tv. nem tiltja, hogy a gazdasági tevékenységét megszüntető magánszemély az általa teljesített ügyletről a számlát a megszűnést követően állítsa ki.

Tevékenység szüneteltetése

Tevékenységét kizárólag gazdasági tevékenységet folytató magánszemély jogosult szüneteltetni.

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 18. §-a szerint az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szereplő egyéni vállalkozó a tevékenységét a 2016. évi rendelkezések szerint legalább 1 hónapig és legfeljebb 5 évig szüneteltetheti.

2017-től legfeljebb 2 évig szüneteltethető a tevékenység, ha annak kezdete 2017. január 1. vagy annál későbbi időpont. Egyéni vállalkozó esetében a szünetelés időtartama az egyéni vállalkozók nyilvántartása szerinti szünetelés kezdő- és záróidőpontja közötti időszak.

Ha a vállalkozó a maximális 2 évet követően sem jelenti be a tevékenysége folytatását, úgy egyéni vállalkozói jogállása megszűnik.

Egyéni ügyvéd, szolgáltató állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező természetes személy, szabadalmi ügyvivő, közjegyző is szüneteltetheti tevékenységét a rá vonatkozó jogszabályban foglalt előírások szerint.

A tevékenység szüneteltetése nem jelent jogutód nélküli megszűnést, az adóalanyisága nem szűnt meg, a szüneteltetés időszakában az adózó „csupán” gazdasági tevékenységet nem folytathat.

Tipp

Tárgyi eszköz értékesítése eseti ügyletnek minősül. Ennek következtében tárgyi eszköz értékesítésére sor kerülhet a szüneteltetés időszakában is.

Felmerül a kérdés, hogy miként kell eljárni abban az esetben, ha az Áfa tv. 58. § (1), (1a) bekezdése szerinti teljesítési időpont a tevékenység szüneteltetésének kezdő időpontjára vagy azt követő időpontra esik.

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 15. § (1) bekezdése szerint a szüneteltetés időszaka alatt az adóalanyisághoz kapcsolódó adókötelezettségek alól mentesül, de az általános forgalmi adóval kapcsolatos kötelezettségeket teljesíteni kell.

Tipp

Az Art. 15. § (2) bekezdése értelmében a tevékenység szünetelésének időtartamára vonatkozóan – kivéve akkor, ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály másként nem rendelkezik – az adóalany adó-visszaigénylést, adó-visszatérítést, költségvetési támogatásigénylést a szünetelés megszűnését követően sem kérhet, illetve a szünetelés időtartama alatt a túlfizetés visszatérítését nem kérheti.

A tevékenység szüneteltetése esetén nem lehet alkalmazni az Áfa tv. 58. § (5) bekezdését, mivel jogutód nélküli megszűnés nem következett be.

Időszakonkénti elszámolások ügyletnél a teljesítés időpontját az Áfa tv. 58. § (1), (1a) bekezdése alapján kell meghatározni, s adóbevallási kötelezettség esetén az ügyletet abban a bevallási időszakban kell elszámolni, amely a teljesítés időpontját magában foglalja.

Amennyiben az időszakonkénti elszámolások ügylet teljesítési időpontja a szüneteltetés időszakára esik, s azt áfakörbe tartozó adózó teljesítette, akkor annak elszámolása érdekében áfabevallást köteles benyújtani. A bevallási gyakoriság ugyanaz, mintha tevékenységét nem szünetel-

tetné. Ha a tevékenység folytatásának időszakában például negyedéves áfabevallás benyújtására volt kötelezett, akkor a szüneteltetés időszaka alatt is negyedéves időszakra köteles áfabevallást benyújtani, de csak arra a negyedévre, amely a teljesítés időpontját magában foglalja.

Tipp

Ha az időszakonkénti elszámolások ügylet teljesítője nyilvántartásait az egyszeres könyvvizetés szabályai szerint vezeti, vagy csak a bevételeiről köteles nyilvántartást vezetni, valamint az ellenérték megtérítése pénzzel, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel vagy pénzhelyettesítő eszközzel történik, akkor az Áfa tv. 61. §-ában foglalt – az adófizetési kötelezettség halasztására vonatkozó – szabályok alkalmazhatóak. Ennek következtében az ügylet azon bevallási időszakban is elszámolható, amely a halasztás lejártának napját magában foglalja. Ha az adózó nem él ezzel a lehetőséggel, s az ügyletet a teljesítés időpontja alapján elszámolja a szüneteltetést megelőzően, akkor ezt a döntését később önellenőrzés útján nem módosíthatja.

Amennyiben a teljesítő alanyi adómentes adózó és az ügyletet ebbéli minőségében teljesítette (annak ellenértékével nem lépte át az alanyi adómentesség felső értékhatárát), vagy olyan adózó, aki kizárólag tárgyi adómentes tevékenység(ek)et folytat, akkor nem terheli bevallási kötelezettség az Áfa tv. 257. § (2) bekezdés b) pontja, a 257. § (2) bekezdés a) pontja alapján. Abban az esetben, ha az időszakonkénti elszámolások ügyletet teljesítő alanyi adómentes adózó, és az időszakonkénti elszámolások ügylet ellenértékével átlépte az alanyi adómentesség felső értékhatárát, akkor bejelentési (áfakörbe való belépés) és bevallási kötelezettség egyaránt terheli. Ekkor negyedéves időszakra köteles áfabevallást benyújtani.

Amennyiben az időszakonkénti elszámolások ügyletet teljesítő alanyi adómentes adózó, de nem ebbéli minőségében jár el, mivel szolgáltatását külföldön teljesítette, akkor is bevallási kötelezettség terheli. Ekkor havi időszakra köteles áfabevallást benyújtani (Art. 2. sz. melléklet I/B/3.4. pont). Ha a teljesítés helye az Áfa tv. 37. §-a szerint más tagállam, akkor az alanyi adómentes adózónak is közösségi adószámot kell kérni a szolgáltatás teljesítését megelőzően, valamint ezen ügyletről összesítő nyilatkozatot köteles benyújtani. Az összesítő nyilatkozatot szintén havi időszakra köteles benyújtani (Art. 4/A. sz. melléklet I/5. pont).

Bonácz Zsolt
adószakértő

A TELJESÍTÉS IDŐPONTJÁNAK MEGHATÁROZÁSA

Számos esetben előfordul, hogy a teljesítésre kötelezett fél elvégezte a szolgáltatás nyújtásához szükséges munkákat, de a megrendelő nem a munkák befejezésének időpontjában, hanem csak egy későbbi időpontban állítja ki a teljesítésigazolást. Az esetek többségében a szolgáltatás nyújtója a teljesítésigazolás keltét tekinti az áfatörvény szerinti teljesítés időpontjának, ezért annak keltét tünteti fel a számlán teljesítési időpontként. Ilyen esetekben az adóhatóság és az adózó között jogvita alakulhat ki azzal kapcsolatban, hogy mely időpontot kell a teljesítés időpontjának tekinteni. A cikkben egy ilyen jellegű jogvitával kapcsolatban hozott bírósági döntést ismertetek.

Az áfatörvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 55. § (1) bekezdése szerint az adófizetési kötelezettséget annak a ténynek a bekövetkezése keletkezteti, amellyel az adóztatandó ügylet tényállásszerűen megvalósul.

A bevezetőben vázolt helyzetben az adóhatóság kialakíthatja azt a jogértelmezést, hogy az Áfa tv. szerinti teljesítési időpont a munkavégzés befejezésének időpontja. Ennek annál nagyobb a valószínűsége, minél később történik meg a munkálatok befejezéséhez képest a teljesítésigazolás kiállítása.

A tényállás

A felperes társasházak és lakásszövetkezetek részére végzett építőipari kivitelezési tevékenységet (régikémény megszüntetése, új kémény létesítése, fűtési rendszer kiépítése). Egy társasház részére 2012. október 13-ai teljesítési időponttal kiállított két számlát.

Az adóellenőrzés álláspontja szerint a rendelkezésére álló szerződés, építési napló és teljesítésigazolás alapján a teljesítésre már korábban, 2012. július 13-án sor került.

Az építési naplóban az utolsó bejegyzések 2012. június hónapban (június 4-e és június 26-a) történtek. Továbbá a számlához csatolt teljesítésigazolások kelte 2012. július 13-a, amelyben a felek rögzítették a hiánytalan és szerződésnek megfelelő teljesítés tényét.

A bíróság ítélete

A felperes keresetében hivatkozott a szerződéses szabadság elvére, amely alapján a megrendelőjével a szer-

ződést módosították. Arra is hivatkozott, hogy a fűtési szezon beindulása adott lehetőséget az elvégzett munkák tényleges átvételére, így a műszaki átadás-átvétel 2012. október 13-án valósult meg.

A bíróság ítéletében leszögezte, hogy a teljesítés megvalósulását a polgári jog rendelkezései alapján kell megvizsgálni. Ennek keretében azt kell értékelni, hogy a teljesítés a fizikai megvalósítással vagy a teljesítés igazolásával jött létre. A teljesítésigazolás kiadásának akkor nincs jelentősége az Áfa tv. szerinti teljesítési időpont meghatározásánál, ha annak kiállítására a felek közötti belső elszámolás vagy más cél érdekében került sor.

Amennyiben az ügylet tartalma alapján a teljesítés annak igazolásával valósul meg, akkor az Áfa tv. szerinti teljesítés időpontjának a teljesítésigazolás kiadásának időpontja minősül.

A bíróság a rendelkezésre álló iratok tartalma és a felperes által megbízott műszaki ellenőr tanúvallomása alapján arra jutott, hogy a felperes részéről a szerződésszerű teljesítés a régikémények megszüntetésével, az új kémények létesítésével és az egész fűtési rendszer beüzemelésével valósult meg.

A felek között létrejött szerződés alapján a teljesítés részét képezte az új kémények rendeltetésszerű működése, amelynek megvalósulása a fűtési rendszer egészének átadás-átvételével volt megállapítható. Erre pedig bizonyíthatóan 2012. október 13-án került sor.

A felek egybehangzó nyilatkozata szerint a felperes 2012. július 13-án amiatt állított ki számlát és teljesítésigazolást a megrendelő részére, mert az a felmerült költségeit pályázati forrásból kívánta finanszírozni, s a pályá-

zat megkövetelte az említett iratok benyújtását. A bíróság álláspontja szerint a 2012. július 13-án kiállított számla és teljesítésigazolás nem vehető figyelembe az Áfa tv. szerinti teljesítési időpont meghatározásánál, mivel azt a felek által kötött szerződések tartalma és a teljes műszaki átadás-átvétel időpontja alapján kell meghatározni. A teljesítés időpontjának meghatározásánál azt is figyelembe kell venni, hogy a szolgáltatás eredményét a megrendelő rendeltetésének megfelelően használhassa.

Az adóhatóság nem vette figyelembe a szerződés tárgyából adódó sajátosságokat, valamint a szerződést módosító irat tartalmát. Nem minősíthető döntő jelentőségűnek az a körülmény, hogy a szerződés módosítására a felperes korábban nem hivatkozott, valamint a felperes ügyvezető az adóhatóság előtt téves nyilatkozatot tett.

A Kúria ítélete

A bíróság jogerős ítéletével szemben az adóhatóság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria alaptalanak ítélt. Az adóhatóság felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a felperes által elvégezni vállalt szolgáltatás két részből állt, s a felperes csak az első rész elvégzését vállalta.

Az első rész elvégzése 2012. július 13-án megtörtént, ezt a teljesítésigazolás és az építési napló is alátámasztja, valamint a felperes ügyvezetője általi nyilatkozat is igazolta. Megítélése szerint a felek részéről a szerződés módosítására nem került sor.

A Kúria egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével a teljesítési időpont meghatározásával kapcsolatban. A bíróság az ügyben releváns bizonyítékokat okszerűen értékelte, a felek között létrejött szerződés speciális tartalmát figyelembe véve helyesen értelmezte a polgári jog teljesítés időpontjára vonatkozó rendelkezéseit.

A perbeli eset alapján megfogalmazható tanácsok

A tárgyalat jogesethez hasonló ügyletekkel kapcsolatban a következő javaslatok fogalmazhatók meg annak érdekében, hogy a teljesítés időpontjának meghatározásával kapcsolatban az adóhatósággal ne keveredjünk vitába.

1. Ha a felek a köztük létrejött szerződést módosítják, s így az elvégzendő munkafolyamatok köre bővült, akkor kiemelt figyelmet kell arra fordítani, hogy ezt a tényt írásos dokumentumok kétséget kizáróan igazolják.

2. Ha a szerződésszerű teljesítés megvalósulásának megállapítása érdekében meghatározott feltételek mellett és módon be kell üzemelni a szolgáltatás tárgyát, a felek

a szerződésben ezt a körülményt egyértelműen rögzítsék. A szerződésben javasolt megfelelően részletezni a következőket: mikor kerülhet sor a beüzemelésre, milyen feltételek mellett (a munkavégzés lezárását követően mennyi időn belül, hány alkalommal, milyen körülmények között, milyen időtartamban és gyakorisággal stb.) kell a beüzemelést elvégezni annak érdekében, hogy megállapítható legyen a szerződésnek megfelelő teljesítés megvalósulása.

3. Ha a teljesítésre kötelezett és/vagy megrendelő részéről teljesítésigazolás kiadására került sor, akkor abban rögzítsék annak célját, valamint azt, hogy a teljesítésigazolás nem a szerződésszerű teljesítés tényét igazolja.

4. Amennyiben a munkavégzés befejezése és az szerződésnek megfelelő teljesítést igazoló üzemeltetés időpontja között hosszabb idő telt el, akkor a felek egyértelműen dokumentálják, hogy a beüzemelés hiányában a megrendelőnek nem állhat módjában a szerződésszerű teljesítés megvalósulásáról meggyőződni.

5. A sikertelen beüzemelés tényét dokumentáljuk, s abban részletesen indokoljuk, miért nem igazolta a beüzemelés eredménye a szerződésszerű teljesítés megvalósulását.

6. Az ellenőrzés előtt a vizsgálat alá vont adózó képviselőre jogosult személyek (vezető tisztségviselő, meghatalmazott) ne tegyen ellentmondásos nyilatkozatot, mivel ezt az adóhatóság felhasználhatja kialakított jogértelmezésének alátámasztására.

2017. december 31-ét követően elrendelt ellenőrzések során az adóhatóság az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) rendelkezéseit köteles alkalmazni.

Az Air. 124. § (3) és (6) bekezdése szerint a fellebbezésben nem lehet olyan tényre, körülményre hivatkozni, bizonyítékot benyújtani, amely tényről, körülményről az adózó a döntést megelőzően tudomással bírt, amely bizonyítékkal rendelkezett, de az adóhatóság felhívása ellenére azokat nem közölte, a bizonyítékokat nem nyújtotta be.

Az Air. 129. § (5) bekezdése alapján ez a szabály új eljárás során is érvényesül.

Az említett jogszabályi rendelkezések 2019. január 1-jétől módosulnak. A módosítás következtében az adózó ellenőrzés esetén a fellebbezésében nem hivatkozhat olyan tényre, körülményre, bizonyítékra, amelyet az adóhatóság felhívására ellenére nem közölt, nem nyújtott be, bár az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő (a jegyzőkönyv kézbesítését követő 30 nap) letelte előtt a tény, körülmény előtte ismert volt, a bizonyíték rendelkezésére állt.

Tipp

A tárgyalás tilalom miatt már az ellenőrzés folyamán ismertessük a teljesítés megállapításával kapcsolatos körülményeket az ellenőrökkel, s ezt a revizorok írásban rögzítsék, továbbá az előbbieken javasoltak szerint elkészített dokumentumokat adjuk át

nekik, de ezt mindenképpen tegyük meg legkésőbb a törvényes határidőn belül benyújtott észrevételben.

Bonácz Zsolt
adószakértő

DR. CSÁSZÁR ZOLTÁN ROVATA

AZ UTALVÁNYOK MEGÍTÉLÉSE AZ ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓBAN 2019. JANUÁR 1-JÉTŐL

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 2019. január 1-jétől kiveszi az utalványokat a pénzhelyettesítő fizetési eszközök közül, és eltérő szabályokat határoz meg az ún. egycélú, illetve többcélú utalványok átruházása kapcsán. Az alapvetően közösségi szabályozáson alapuló rendelkezés célja, hogy minden olyan esetben, amikor arra lehetőség van, az adóztatás már az utalvány kibocsátásakor megtörténjen.

A 2018. december 31-ig hatályos szabályozás nem tartalmaz önálló utalványfogalmat, ugyanakkor az utalványt a pénzhelyettesítő eszközök között sorolja fel (Áfa tv. 259. § 15. pont). Ez azt jelenti, hogy mivel az utalvány 2018-ig pénzhelyettesítő eszköznek minősült az általános forgalmi adó rendszerében, annak kibocsátása, illetve értékesítése Áfa tv. hatályán kívüli ügyletnek minősült, tehát ahhoz nem kapcsolódott áfafizetési kötelezettség; kizárólag az utalvány beváltása minősült adóköteles ügyletnek. Mindez a gyakorlatban kedvező volt az utalványt kibocsátók és értékesítők számára, akik számára így adott volt a lehetőség, hogy az utalvány minél többször történő értékesítésével, az utalványnak minél tovább az értékesítési láncban való tartásával a lehető legtovább „elhúzzák” az áfafizetési kötelezettség keletkezését. A magyarországi kedvező szabályozás mellett az is elmondható volt, hogy az egyes európai uniós tagállamok áfaszabályai eltérő módon kezelték az utalványt, egymástól különböző pontokon adóztatva azt. Az egységes joggyakorlat érdekében került megalkotásra a 2016/1065/EU tanácsi irányelv, amely jogharmonizációt írt elő a tagállamok számára 2018. december 31-ig.

Mivel a 2018. december 31-ig kibocsátott utalványoknál még a régi, 2018-ban hatályos szabályozás az irányadó, lényeges az utalvány kibocsátási idejének meghatározása. Ha 2019-ben egy utalványt beváltó vásárló részben 2018-

ban, részben 2019-ben kibocsátott utalvánnyal fizet valamely termék vagy szolgáltatás ellenértékéért, az új szabályokat csak a 2019-ben kibocsátott utalvány esetében kell alkalmazni, ami nehézséget okozhat az eltérő években kibocsátott utalványok egyidejű beváltása esetén.

Az uniós irányelv hazai jogba történő átültetése az Áfa tv. 2019. január 1-jei hatályú módosítása nyomán történik meg. Amellett, hogy az utalvány kikerül a pénzhelyettesítő eszközök felsorolásából és külön definíciót kap, a szabályozás megkülönbözteti az egycélú és a többcélú utalványokat az adófizetési kötelezettség keletkezésének szempontjából. 2018-ig a szabályozás minden utalványt egységesen, ugyanúgy kezelt; 2019-ben ez megváltozik. A megváltozott szabályokat a 2018. december 31-ét követően kibocsátott utalványokra kell alkalmazni. Az utalvány megjelenési formája irreleváns (utalványnak minősül a papíralapú vagy az elektronikus utalvány is). A módosult szabályozásra tekintettel az utalványkibocsátók és a kereskedők részéről az eddiginél nagyobb körültekintést igényel annak megállapítása, hogy egy utalvány esetében mikor jön létre az áfakötelezettség, ami elsősorban az utalvány jellegétől (egy- vagy többcélú utalvány) függ, illetve attól is, hogy az utalvány kibocsátója megegyezik-e annak beváltójával, illetve az értékesítési láncolatban részt vesz-e ügynök vagy bizományos. Első körben a fogalmak tisztázása szükséges.

1. Alapfogalmak

Az Áfa tv. 259. §-a új 24/A. ponttal egészül ki, amely az utalvánnyal kapcsolatos alapfogalmakat tartalmazza.

Utalványnak minősül az olyan eszköz, melyet termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás ellenértékéeként, részellenértékéeként kell elfogadni, s amely esetében magán az eszközön vagy a kapcsolódó dokumentációban – ideértve az eszköz általános szerződési feltételeit is – fel van tüntetve a beszerezhető termékeknek, igénybe vehető szolgáltatásoknak vagy azok lehetséges értékesítőinek, szolgáltatóinak a megnevezése [Áfa tv. 24/A. pont a) alpont]. Az utalvány fogalma azokra az eszközökre nem terjed ki, melyek termékértékesítés/szolgáltatásnyújtás kapcsán csupán árendedményre jogosítanak, de önmagukban termék beszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére nem.

Utalvány beváltásának minősül az utalvány termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértékéeként, illetve részellenértékéeként történő elfogadása. Az utalvány beváltója pedig az, aki az utalványt termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértékéeként, illetve részellenértékéeként saját név alatt elfogadja. Az utalvány kibocsátóját a törvény nem definiálja, de ez alatt azt az adóalanyt kell érteni, aki a saját nevében bocsátja ki (értékesíti) először az utalványt.

2. Az egycélú utalvány

Az egycélú utalványt a törvény így definiálja: „*olyan utalvány, amelynek kibocsátásakor ismert az utalvány tárgyát képező termék értékesítésének, illetve szolgáltatás nyújtásának a teljesítési helye, valamint az adott termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után fizetendő áfa összege*” [Áfa tv. 24/A. b) alpont].

Az uniós irányelv alapján az egy-, illetve többcélú utalványok között a leglényegesebb különbség, hogy az ügylet mikor teljesül: az utalvány átadásánál vagy annak beváltásánál. Az uniós szabályozásnak megfelelően egycélú utalványról akkor beszélhetünk, ha ismert a teljesítési hely, az adóalap és az adómérték. Ebben az esetben az a szabályozás célja, hogy már az utalvány kibocsátásakor megfizetendő legyen az általános forgalmi adó. Ha már az utalvány kibocsátásakor teljes bizonyossággal megállapítható az utalványért igénybe vehető termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás áfa szempontjából történő megítélése (teljesítési hely, adómérték), akkor az általános forgalmi adót fel kell számítani egyrészt az utalvány kibocsátásakor, másrészt az (egycélú) utalvány minden egyes átengedésekor.

Egy egycélú utalványnál azt kell tehát ismernünk, hogy az utalvány tárgyát képező termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás az Áfa tv. II. fejezetének rendelkezései sze-

rint hol, melyik országban fog teljesülni. Ha ismert, hogy egy utalvány kizárólag belföldön teljesülő ügyletek során váltható be, egycélú utalványnak tekintjük. Ha viszont az utalvány egy nemzetközi céghálózat belföldi vagy külföldi üzletében egyaránt beváltható, nem tekinthető egycélúnak, mivel nem tudható előre, hogy a vásárló az utalványt melyik államban fogja felhasználni. Hangsúlyozzuk, hogy egycélú utalványnál nem azt kell pontosan tudni már a kibocsátáskor, hogy pontosan melyik adózónál kerülhet sor annak a beváltására, illetve azt sem, hogy konkrétan milyen termékre vagy szolgáltatásra használható fel az érintett utalvány, hanem elegendő annak ismerete, hogy melyik államban lesz a teljesítési hely, és milyen adókulccsal.

Az egycélú utalványoknál már az utalvány kibocsátásakor (első értékesítésekor), illetve minden azt követő értékesítésekor áfát kell fizetni, és bizonylatot kell kibocsátani. Az Áfa tv. 18/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy az egycélú utalvány saját név alatti minden egyes ellenérték fejében történő átruházása, átengedése az utalvány tárgyát képező termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának tekintendő.

Ha az egycélú utalvány kibocsátója és beváltója ugyanaz a személy, akkor az utalványért cserébe történő termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás nem minősül adóztatandó ügyletnek, tehát arról nem kell Áfa tv. szerinti bizonylatot kibocsátani, az utalvány beváltása már nem jár adófizetési kötelezettséggel [Áfa tv. 18/A. § (2) bekezdés]. Ilyenkor úgy kell tekinteni, mintha az utalvány kibocsátója a terméket az utalványt megvásárló részére értékesítette volna, vagy a szolgáltatást az ő részére nyújtotta volna. Ha egy 5000 forint értékű utalványt annak kibocsátójánál beváltanak, a kibocsátó a beváltáskor már nem fizet áfát, mivel az utalvány kibocsátásakor már felszámította azt. Ez azonban nem akadályozza annak, hogy az utalvány kibocsátásakor számviteli bizonylatot állítson ki. Probléma annak kapcsán jelentkezhet, ha a vevő az utalvány beváltásakor áfás számlát szeretne igényelni, de a kibocsátó/beváltó az áfát már korábban, a kibocsátáskor megfizette. Egycélú utalvány beváltásakor azonban – ha a beváltó és a kibocsátó személye megegyezik – a konkrét termékértékesítésről, szolgáltatásnyújtásról az adózó döntése, kérése alapján sem állítható ki számla vagy nyugta; ezáltal biztosítható csak a kettős adóztatás, illetve a jogtalan áfalevonás elkerülhetősége.

Ha az utalvány kibocsátója és az utalvány beváltója egymástól eltérő adóalany, akkor is megtörténik az áfafizetési kötelezettség az utalvány első értékesítése során. Beváltáskor pedig úgy kell tekinteni, hogy a beváltó – olyan érték fejében, amilyen értékben az utalványt ellenértékként vagy részellenértékként elfogadja – az utalvány tárgyát képező termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást teljesít az utal-

ványt kibocsátónak. Ez azt jelenti, hogy ennél az esetkörnél az utalvány beváltója nem az utalvány ellenében terméket vásárló, szolgáltatást igénybe vevő, hanem az utalvány kibocsátója felé teljesít adóztatandó ügyletet. Ez azonban csak akkor irányadó, ha az ügylet ellenértékét teljes egészében az utalvánnyal egyenlítették ki. Ha viszont például egy 5000 forint értékű könyvutalványt 7000 forint értékű könyv vásárlásánál váltanak be az utalványkibocsátótól eltérő adóalanynál – tehát az utalvány csak részellenértéket testesít meg –, az utalvány beváltója két irányban teljesít áfaköteles ügyletet. Egyrészt az utalvány ellenértékének megfelelő összeg után az utalvány kibocsátója felé (jelen esetben 5000 forint után), másrészt az áru ellenértéke és az utalvány közötti különbség összege után (ami jelen esetben 2000 forint) az utalványt beváltó vevő vonatkozásában. Ha egy termék beszerzésére, szolgáltatás igénybevételére akként kerül sor, hogy részben utalvánnyal történik az ellenérték megtérítése, problémát jelenthet, hogy a terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő adóalany áfalevonási joga két időpontban is megnyílhat: az utalvány beszerzésekor az utalvánnyal lefedett ellenérték rész tekintetében, és az utalvány beváltásakor az utalványértéken felül megtérített ellenérték vonatkozásában. Kérdés, hogy az adóhatóság megítélése szerint ilyen esetben valóban kétféle időpontban nyílhat-e meg a vevő adólevonási joga.

Egycélú utalvány átruházása esetén eltérően kell kezelni az Áfa tv. és az Szt. szerinti bizonylatkibocsátást. Az áfa rendszerében már az egycélú utalvány kibocsátásához (első értékesítéséhez) kapcsolódik adófizetési és bizonylatkiállítási kötelezettség, míg a számvitel rendszerében csak az utalvány beváltása minősül teljesítésnek, s nem az utalvány kibocsátójánál, hanem a beváltónál kell az értékesítés nettó árbevételét elszámolni (a kibocsátónál a pénzeszközök értéke nő). Ha az egycélú utalvány saját név alatti ellenérték fejében történő átruházása esetén a nettó, áfa nélküli értéket árbevételeként kellene elszámolni az utalvány kibocsátójánál, értékesítőjénél is, az az árbevétel kétszeres elszámolásához vezetne. Ez azt is eredményezi, hogy taoalap – adózás előtti eredmény – az utalvány kibocsátójánál nem, csupán annak beváltójánál keletkezik.

Mivel egycélú utalvány esetén már rögtön kibocsátásakor áfát kell fizetni, várható tendencia lesz, hogy az utalványokat kibocsátó és azzal kereskedő jogalanyok igyekezni fognak többcélú utalványokkal dolgozni, illetve igyekezni fognak visszaszorítani az egycélú utalványok forgalmazását a többcélú utalványokkal szemben. Mindez adótervezési szempontból nem kifogásolható egészen addig, amíg nem rendeltetésszerű joggyakorlással állunk szemben. Annak megítélése ugyanakkor nehézségeket okozhat, hogy egy

adózó pusztán abból a célból bocsát-e ki többcélú utalványokat, hogy késleltesse az áfafizetési kötelezettséget.

Mivel az utalványokat a kibocsátástól azok beváltásáig közvetítők is értékesíthetik, így az irányelv és az Áfa tv. is rendelkezik arról, hogyan kell kezelni az utalványok közvetítőkön keresztüli értékesítését abban az esetben, ha a közvetítő saját nevében más javára (bizományosként), vagy más nevében más javára (ügynökként) értékesíti azokat.

Ha az egycélú utalványt a közvetítő bizományosként értékesíti, akkor úgy kell tekinteni, mintha annak a terméknek vagy szolgáltatásnak az értékesítése történt volna meg, amelyre az utalvány beváltható, tehát az értékesítés áfafizetési kötelezettséget keletkeztet a közvetítőnél.

Ha viszont az egycélú utalvány átruházására más nevében és más javára kerül sor, az utalvány tárgyát képező termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást az teljesíti, akinek (amelynek) a neve alatt az utalványt átruházzák. Ilyenkor nem az ügynök, hanem az a személy lesz az egycélú utalvány értékesítése tekintetében az áfafizetésre kötelezett, akinek a nevében az ügynök eljár. Ebben az esetben az ügynök a közvetítői szolgáltatásért cserébe jutalékot számláz ki a megbízója irányába. Amikor beváltják az utalványt, az utalvány ellenében teljesített termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás nem minősül adóztatandó ügyletnek.

Az Áfa tv. 2019. január 1-jétől hatályos 153/D. § e) pontja szerint nem minősül az eredetileg levonható előzetesen felszámított adó összegét meghatározó tényezők utólagos változásának, ha az egycélú utalvány ellenében nem teljesítenek termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást. A törvény rögzíti, hogy amennyiben az adóalanyra ellenérték fejében ruháznak át egycélú utalványt, amelynek kapcsán az adóalanynak levonható adója keletkezett, úgy a levonási jogot nem kell korrigálni abban az esetben, ha az egycélú utalványt ezen adóalany nem használja fel termékbeszerzés, szolgáltatás-igénybevétel ellenértékének a kiegyenlítésére.

Ellenérték fejében történő átruházás az is, és áfafizetési kötelezettséget keletkeztet, ha az adóalany az egycélú utalványt más tulajdonába ingyenesen átruházza – ide nem értve az utalványt kibocsátó adóalany általi ingyenes átruházást –, feltéve, hogy az utalvány szerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt egészben vagy részben adólevonási jog illette meg. Ebben az esetben az adó alapja az utalvány adó nélkül számított beszerzési ára. Egycélú utalvány ingyenesen történő átadása vevői oldalon jelenthet problémát annak megítélésénél, hogy az utalvány beszerzőjét az utalvány adólevonási jogra jogosította-e. Másként szólva, beszerzéskor tudta-e már az adózó, hogy az utalványt milyen termék beszerzésre, szolgáltatás igénybevételre szeretné felhasználni; olyanra-e, amely az adóköteles te-

vékenységét fogja szolgálni, vagy esetleg adóköteles tevékenységen kívül eső könyv megvásárlására. Ha egy társaság könyvutalványt vásárol, kérdés, hogy honnan lehet előre tudni, és bizonyítani, hogy azt az adózó adóköteles tevékenysége érdekében szerezte-e be (a könyvutalványt szakkönyvvásárlásra fogja fordítani, és nem szakácskönyv beszerzésére). Ha ugyanis az utalványon vásárolni kívánt könyv csak részben szolgálja az adóköteles tevékenységet, az adózónak arányosítania szükséges a rá terhelt áfát.

3. A többcélú utalvány

Az Áfa tv. a többcélú utalvány fogalmát maradékelven határozza meg: többcélú utalványnak minősül az egycélú utalványtól eltérő utalvány. Amennyiben tehát az utalvány kibocsátásakor nem ismert az utalvány tárgyát képező termék értékesítésének, a szolgáltatás nyújtásának a teljesítési helye, vagy/és a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után fizetendő adó összege, többcélú utalványról van szó.

Többcélú utalvány esetén magának az utalványnak a kibocsátása, valamint adóalany által saját nevében történő további értékesítése nem adóztatandó ügylet(ek). Az Áfa tv. 2019. január 1-jétől hatályos 18/B. § (1) bekezdése kimondja ugyanis, hogy többcélú utalvány ellenérték fejében történő átruházása nem minősül termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának. Mivel az utalvány értékesítésekor pénzmozgás valósul meg, így az utalvány értékesítéséhez a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 165. §-ában foglaltak alapján bizonylatolási kötelezettség kapcsolódik.

Többcélú utalvány esetében egyetlen adóztatási pont van, amikor beváltják, amikor az adófizetési kötelezettség teljesítéséhez szükséges adatok ismertek. Számlát vagy nyugtát kiállítani az utalvány fejében értékesített termékről, nyújtott szolgáltatásról kell. 2018. december 31-ig az Áfa tv. valamennyi utalványt az új többcélú utalvány fogalomnak megfelelő módon kezelte, tehát valamennyi utalvány esetében a beváltáskor keletkezett áfafizetési kötelezettség.

Többcélú utalványoknál a beváltáskor fizetendő áfa alapja az az ellenérték lesz (csökkentve az értékesített terméket vagy nyújtott szolgáltatást terhelő adó összegével), amelyet az utalvány vevője kifizetett annak érdekében, hogy az adott terméket, szolgáltatást megkapja (és nem az az összeg, amelyet a terméket értékesítő, a szolgáltatást nyújtó adóalany kap az utalvány kibocsátójától az utalvány ellenében történő teljesítésért). Mivel az utalvány beváltója nem feltétlenül tudja, hogy a vásárló mekkora ellenértéket fizetett az utalványért, ha ennek az információnak nincs

a birtokában, adóalapnak a többcélú utalványon vagy az ahhoz kapcsolódó dokumentációban feltüntetett pénzbeli értéket kell tekintenie (csökkentve az értékesített terméket vagy nyújtott szolgáltatást terhelő adó összegével), az Áfa tv. 2019. január 1-jétől hatályos 66/A. § (2) bekezdése értelmében. Értelemszerűen, ha a termék, szolgáltatás ellenértékét csak részben egyenlítik ki többcélú utalvánnyal, az adóalap megállapítására vonatkozó ismertett szabály csak az utalvány ellenében megtérített részre irányadó. Mivel a fizetendő adó alapja az értékesített termék, nyújtott szolgáltatás ellenértéke, ha pl. az utalvány felhasználására nem kerül sor, a kibocsátónak nincs áfafizetési kötelezettsége az utalvány tekintetében.

A többcélú utalvány beváltójának az utalvány elfogadásával kell a számlát kiállítani a vevő felé.

Többcélú utalvány ügynökként vagy bizományosként történő értékesítése esetén a következők az irányadók. Amennyiben a közvetítők ügynökként járnak el, úgy az ügynöki jutalékukat ki tudják számlázni a megbízójuk felé. Illetve az általuk nyújtott valamennyi azonosítható szolgáltatás, így különösen a forgalmazás illetve a vásárlásösztönzés szolgáltatásnyújtásnak minősül. Amikor a közvetítők a többcélú utalványt bizományosként, azaz a saját nevükben értékesítik, maga a többcélú utalvány értékesítése nem tartozik az áfa hatálya alá, de a közvetítő által nyújtott valamennyi azonosítható szolgáltatásnyújtás – pl. vásárlásösztönzés – már igen. Ha a közvetítő valamilyen módon kimutatja, kiszámlázza a közvetítői, forgalmazási, promóciós szolgáltatása ellenértékét, ezen szolgáltatása adóköteles, mely adólevonásra jogosít [Áfa tv. 18/B. § (2) bekezdés].

4. Nyitott kérdések

A módosult szabályozás gyakorlati alkalmazhatósága kapcsán több olyan kérdés is felmerül, amire az Áfa tv. áttanulmányozása után nem adható egzakt válasz – ezek egyelőre nyitva állnak. Ilyen például, hogy az utalványokon fel kell-e tüntetni, hogy egy- vagy többcélú utalványról van-e szó, és kötelező lesz-e az utalványon feltüntetni a kiállítási időpontját. Mivel 2019-től az utalványok pénzhelyettesítő jellege megszűnik, az utalvány beváltását be kell-e vinni a pénztárgépbe, s ha igen, milyen módon. A kérdésekre választ egy jövőbeni adóhatósági tájékoztató adhat.

Dr. Császár Zoltán

ÁFA&SZÁMLÁZÁS
folyóirat

Kiadja a VEZINFÓ Kiadó és Tanácsadó Kft.
1143 Budapest, Gizella út 42-44.
Tel.: (06-1) 236-0635, Fax: (06-1) 236-0037
E-mail: info@vezinfo.hu
www.vezinfo.hu

Felölös kiadó, főszerkesztő: Tóth Csaba
Szakmai szerkesztő: Horváth Géza
Szerzők, szerkesztők: Bonác Zsolt, Dr. Császár Zoltán, Dr. Csátraljay Zsuzsanna, Dr. Kelemen László, Dr. Szantok Dániel, Vira Sándor

Kiadói szerkesztő: Koczka Erika
Nyomdai munkák: Prime Rate Kft.
© 2010-2018 Vezinfo Kiadó és Tanácsadó Kft.
ISSN 2061-7275 (nyomtatott)
ISSN 2062-543X (online)

Minden jog fenntartva! Az Áfa&Számlázás szakfajékoztató tartalma jogvédelem. A szakfajékoztatóban közzétett cikkek, hírek, információk másolása, sokszorosítása, fordítása, közreadása és publikációs célokra történő felhasználása csak a kiadó, illetve a szerző írásbeli hozzájárulásával megengedett. A szakmai információkat, híreket a legmegbízhatóbb forrásokból merítjük és ellenőrizzük; a megjelenés időpontjában fennálló köteles gondosságunk ellenére átvett téves értesülésekért felelősséget nem vállalunk.